

Պ. Աւարդանեանին, նա մեր կարծիքով, ոչ միայն արդի գրականութեան լաւագոյն մշակներից մէկն է, այլ և թարգմանիչներից թերեւս առաջինը:

Մեր հասարակութեան մէջ, ուր արտաքին կրթութիւնը և եկամուտ տարազները միայն մակերևոյթն են սքողում, իսկ հինը, սեփականը, ասիականը տակաւին մնացել է խորքում, պատրաստ ամեն բոլորէ դուրս ժայթքելու, մեր այդ տեսակ հասարակութեան մէջ, ասումեմ, բաւական է մէկի գործը ենթարկել քննադատութեան և ահա քննադատուածը շնորհի մեծամասնութեան աչքից վարկը կորցնում: Քաւ լիցի մեզ մեծամտիլ և կարծել թէ մեր այս երկտողը Պ. Աւարդանեանի պէս ընդունակ աշխատաւորի վարկին վնասէ, սակայն *sapienti sat*:

Հատերի գրուածքը այն պատճառով միայն չէ քննադատուում, որովհետեւ քննութեան ենթարկելու արժանի ոչինչ չկայ նոցա մէջ: Քննադատութիւնը, լեզուի խնդրում, եթէ զբաղուի ամեն մի շնչին գործով, ստիպուած է լինելու սուտն ու սխալը կրկնել հանապազ, որով թերեւս աւելի վնասակար էլ լինի:

Աւելացնենք և այս, որ այսպիսի քննադատութեանց մէջ, մենք օրինակը աւելի լաւ ենք համարում քան թէ պատճառարանութիւնը. մանաւանդ որ շատ անգամ պատճառարանութիւնը դժուար և նոյն իսկ անկարելի է գոնէ արդի դիտութեան առաջ:

Ինչի՞ այս ինչ բայը այս հոլով խնդիր է պահանջում և ոչ ուրիշ հոլով: Ինչի՞ ուսերէն ասում են «երկու տան, չորս տան և հինգ տների»: Ինչի՞ հայն ասումէ՛ աղջկայ հեռ պսակուել, իսկ ուսը՝ աղջկայ ձեռ պսակուել ևլն:

Այս տեսակ հարցերով մտնում ենք մենք արդէն լեզուաբնական բնազանցութեան մէջ, որ և ուղղակի ոչ մի կապ չէ կարող ունենալ կենդանի լեզուի ածելութեան եւ զարգացման ընթացքի հետ:

Միաբան.

ՎԱՐՉԱԿԱՆԲ.

(ՍԻՆՕԴԻ ԴԵԿՏ. ՕՐԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՑ).

4. Դեկտ. Սինօզը վանահայրերի ինքնահաճոյ և վնասակար գործողութիւնների առաջն առնելու համար որոշեց շրջաբերական հրամանով պատուիրել որ վանահայրերը Ա. առանց Սինօզի թոյլտուութեան Ս. մասունքները չըշրջեցնեն վիճակներում և արդիւնքը չըգործադրեն ըստ հաճոյից:

Բ. բոլոր շարժական կայքերը, օրինակ, ձեռագիր և տպագիր սուրբ գրքերը, զգեստները, զարդերը և անօթները պահպանեն խնամքով, իսկ առտնին պարագաները, կարասիքը, գործիքները, անասունները ևլն պահպանեն խնամքով և առանց Սինօզի թոյլտուութեան չըվաճառեն:

Գ. Վանքային շէն գիւղերում որտեղ հաստատուած են ուստաւնի գրամօտներ, վանահայրերը պարտաւոր են անթերի ստանալ բահրայ և սահմանուած հարկը ամեն տեսակ հողերի համար՝ որոնք գտնվում են ժողովրդի ձեռքին, իսկ այն գիւղերը, ուր չեն կազմուած ուստաւնի գրամօտներ, բահրան և հարկը կապալով չը տալ, այլ աշխատել ստանալ անձամբ կամ հաւատարիմ մարդոց ձեռքով:

Դ. Վանքերի տիրապետութեան տակ եղած աղչայ հողերը և այլ սեպհական գետինները վանահայրերը պարտաւոր են մշակել իրանց անմիջական հսկողութեամբ, և արգիւնաւորել տեղական յարմարութեան համեմատ, բայց անձեռնհաս գտնուելու դէպքում՝ վանահայրերը կարող են մերձաւոր հողեր Ատենատեղիներում օրինաւոր աճրդախօսութեամբ կապալով տալ և աճրդախօսութեան թերթը առաջարկել Սինօզին հաստատութեան համար:

Ե. Այս կարգով էլ կարելի է կապալով տալ վանքային տները, կրպակները, ջրաղացները, այգիքը, արօտատեղիները, խոտատեղիները, այգետեղիները, տնատեղիները, ամարանոցները, վարելահողերը ևլն:

Զ. Անտառները երբէք կապալով չը տալ, այլ պահել վանահայրերի խնամարկութեան տակ. միայն անտառներից վանահայրերը կարող են փայտ կտրել վանքում գործադրելու համար ածուխ շինելու, իսկ վաճառման համար պէտքէ Սինօզից թոյլտուութիւն խնդրեն:

Է. Խստիւ արգելուած է վանահարց վանական սեպհական հողերը, արօտատեղիները, այգետեղիները, տնատեղիները, և այլ կալուածները օտարացնել տասանորդով, լուսագնով կամ սրև է պայմանով ուրիշին տալով ի շահեցողութիւն:

Ը. Վանահայրերը պարտաւոր են իւրաքանչիւր տարեվերջին Սինօզին ներկայացնել պակասած կամ աւելացած կայքի և կալուածների ցուցակը հանգամանօրէն յայտնելով կալուածների դրութիւնը և ճիշտ հաշիւ տալ իրանց գործունէութեան համար: Այս մասին տեղեկութիւն տալ բոլոր Կանսիստորեաներին, որ Հոգ. կառավարութիւնների միջոցաւ հսկեն վանահայրերի վերայ որ իրանց պարտաւորութիւնները անթերի կատարեն:

7. Գեկ. Սինօզը Վեհափառ Հայրապետի տարւոյս № 604 կոնդակին համեմատ որոշեց Յուսիկ վարդապետ Մովսիսեանին արձակել Արարատի խրամբագրութեան պաշտօնից և նորա տեղը կարգել Սինօզի անդամ և Տպար. ժողովի նախագահ Գեր. Արիստակէս եպիսկոպոսին, իսկ դպիր Գալուստ Տէր Մկրտչեանին՝ սրբագրիչ նոյն ամսագրի:

7. Գեկ. Սինօզը Վեհափառ Հայրապետի տարւոյս № 598 կոնդակին համեմատ որոշեց Արարատը կրօնական և ուսումնական նիւթերով և այլ հետաքրքրելի ծանօթութիւններով ճոխացնելու համար «Մեղու Հայաստանի» տարբերելի ծանօթութիւններով ճոխացնելու համար «Մեղու Հայաստանի» խմբագիր Պ. Պետրոս Սիմօնեանցին կարգել մշտնջենաւոր գործակից խմբագրութեան տարեկան 600 բուրլի ռոճկով. և որովհետև ստէպ ստէպ հարկ է

բանալ Պ. Սիմօնեանցի առաջ մատենադարանի գուները՝ կարևոր նիւթեր
և ծանօթութիւններ քաղելով Տրատարակելու համար՝ ի դիւրութիւն՝
որոշեց կարգել Մատենադարանապետ Գեր. Ներսէս Եպիսկոպոսին օգնա-
կան՝ Մայր Աթոռոյս միաբան Սահակ Արեղայ Ամատունուն իսկ գոյր Ա-
ղէ քսանգր Բինգլեանին՝ գրագիր:

7. Դեկ. Սինօզը որոշեց Ս. Ստեփաննոս Կարմիր վանքի վանահայր Յա-
կովբ վարդապետ Տէր Արրահամեանցին կարգել Ս. Ստեփաննոս Նախապիա-
յի վանահայր, իսկ Սրնջակի Ս. Կարապետի միաբան Յակովբ վարդապետ
Նորատունկեանին՝ Ս. Ստեփաննոսի Կարմիր վանքին վանահայր:

11. Դեկ. Սինօզը որոշեց շրջաբերական հրամանով պատուիել ընդ
Պոնսիստորեաներին ու հողեր կառավարութիւններին, որ Ս. միւսոն ստա-
նաու համար յայտարարութեամբ դիմեն ուղղակի Աւհաբառ Հայրապետին
իրրև օրհնողի Ս. միւսոնի:

14. Դեկ. Սինօզը ստանալով Բեսսարաբիոյ թեմի եկեղեցիներէն ի նպաստ
վերաշինութեան մօյր տաճարի մի հազար ընդի որոշեց պատուիել գան-
ձապահին մուտք գրել աթոռային արդեանց տումարում:

15. Դեկ. Սինօզը Աւհաբառ Հայրապետի տարւոյս № 613 կոնդակին
համեմատ որոշեց Կարուց վիճակի Տայլաքու հողերը տալ եռամեայ ժամա
նակով ի շահեցողութիւն Կարսի երկսեռ դպրոցներին, և յետ այնորիկ
գարձնել նոյն արդիւնքը յօգուտ ճեմարանի մայր Աթոռոյս:

